

● ПРЕЗИДЕНТ

ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ АССАМБЛЕЯСЫНЫҢ СЕССИЯСЫНА ДАЙЫНДЫҚ ПЫСЫҚТАЛДЫ

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев Қазақстан халқы Ассамблеясы Төрағасының орынбасары – Хатшылық меңгерушісі Ерғалы Тоғжановты қабылдады.

Е.Тоғжанов Мемлекет басшысына Қазақстан халқы Ассамблеясының «Мәңгілік Ел: бір ел – бір тағдыр» тақырыбымен өтетін алдағы XXII сессиясына дайындық барысы туралы баяндады.

Қазақстан халқы Ассамблеясы Төрағасының орынбасары – Хатшылық меңгерушісі сондай-ақ этносаралық келісімнің қазақстандық үлгісін ірілерілету жөніндегі жұмыстар мен оңірлердегі Достық үйлерінің, этномәдени бірлестіктердің қызметі туралы айтты.

Сыр бойы

1929 жылдың 1 шілдесінен шығады

23

СӘУІР
БЕЙСЕНІ

2015 жыл
№58 (18946)

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСТЫҚ ГАЗЕТІ

www.syrboyi.kz

● СӘУЛЕТТІК КЕҢЕС

«САЯХАТТА» ОЙЫН-САУЫҚ КЕШЕНІ САЛЫНАДЫ

Кеше облыс әкімі Қырымбек Көшербаевтың төрағалығымен облыстық сәулет-қала құрылыс кеңесінің отырысы өтті.

Жиынды ашқан облыс әкімі күн тәртібінде 4 мәселе қаралатынын жеткізді. Мұнан соң облыс аумағында салынатын құрылыс нысандарының жобалары назарға ұсынылды. Алдымен Жалағаш және Сырдария аудандарының базалық деңгейдегі мемлекеттік қала құрылыс кадастрының автоматтандырылған ақпараттық жүйелерін құру жобасы туралы «Геоинфо» ЖШС директоры Владимир Цымбал баяндап берді. Айта кетейік, мемлекеттік қала құрылыс кадастрының автоматтандырылған ақпараттық жүйесі – елді мекендердің бекітілген бас жоспарының жұмыс жасауын және аумақты дамытуда мемлекеттік басқаруды қамтамасыз ететін жүйе. Сондай-ақ ол аумақты игеруге байланысты мәселелерді шешуге қатысты тактикалық және стратегиялық міндеттерді шешуге бағытталған.

Ал, «Саяхат» шағын ауданынан ірге

көтеретін сауда-ойын сауық кешенінің эскиздік жобасы туралы «Құрылыс-көлік компаниясы» ЖШС құрылтайшысы Ислам Қозыбақов айтып берді. Сұлтан Бейбарыс кешесінен бой түзейтін нысанның жалпы құны 3 млрд теңгені құрайды, қаржы кәсіпкердің өзінен. Кешен құрылысы 18 ай ішінде бітеді. Бұл аралықта 300 адам, ал қолданысқа берілгенде 150 адам тұрақты жұмыспен қамтылатын болады. Облыс әкімі қала басшысына кешенге қатысты тиісті құжаттарды дайындауда қолдау білдіруді тапсырды. Бұдан кейін «Арай» шағын ауданында салынатын тұрғын үй кешенінің эскиздік жобасы жайлы «Жету» ЖК директоры Әлайдар Сыздықов айтып берді. Бұл жоба өткен айдағы отырыста талқыланып, кеңес мүшелері тарапынан тиісті ұсыныстар берілген еді. Сын ескеріліп, тұрғын үй кешенінің бас жоспары мен перспективалық көрінісі талапқа сай әзірленіпті.

Сондай-ақ, кеңесте күре жолдың бойында бой көтеретін тағы бір кәсіпкерлік нысанның жобасы талқыланды. Айта кетейік, алдағы 2 жыл ішінде «Батыс

Еуропа-Батыс Қытай» халықаралық автодәлізінің бойынан бірнеше санаттағы 33 сервистік қызмет көрсету кешені салынатын болады. Солардың бірі – «В» санаты бойынша Төретам кенті тұсынан салынатын кешен. Кәсіпкер Амангелді Мұсаев құрылысты 2 жылда аяқтауға уәде етті. Кешен іске қосылғанда кент тұрғындарынан 20 адам жұмыспен қамтылып, өңірде туризмнің дамуына септігін тигізеді деп күтілуде.

Жалпы, кеңес отырысына ұсынылған барлық жобалар қолдау тапты. Аймақ басшысы автобанның өн бойынан салынатын кешендер жобасы халықаралық талаптарға толық жауап бергенде ғана қолдауға ие болатынын және мерзімінде қолданысқа берілмесе жер телімі кері қайтарылатынын ескертті. Сонымен бірге құрылыстық жобаларда ұлттық сәулет өнері мен нақышының молынан қамтылуын және оның шығыстың классикалық үрдісімен үйлесім табуын басты назарда ұстауды тапсырды.

Дәуіржан Е.ЛҮБАЕВ.

● БРИФИНГ

БЮДЖЕТТІК БОЛЖАМ АСЫРА ОРЫНДАЛДЫ

«Сыр медиа» ЖШС жаындағы облыстық коммуникациялар орталығында кезекті брифинг болып өтті. Онда Қызылорда облысы бойынша кірістер департаментінің басшысы Серік Мұстафаев БАҚ өкілдеріне 2015 жылдың 1-тоқсанында атқарылған жұмыстар жөнінде есеп беріп, үстіміздегі жылға қойылған басым мақсаттармен таныстырды.

Департамент басшысы атап өткеніндей, 1-тоқсанға мемлекеттік бюджеттің болжамы 15,05 млрд. теңге болып белгіленсе, түсім 17,5 млрд теңгені құрады. Демек, болжам 116,8 пайызға орындалып, 2,5 млрд теңгенің артық түсуі қамтамасыз етілген. Оның ішінде республикалық бюджет 102 пайызға, ал жергілікті бюджет 133,2 пайызға орындалып отыр. Облыс бойынша барлық мемлекеттік кіріс басқармалары жергілікті бюджет бойынша белгіленген болжамды орындап шықты. Жалпы осы есепті кезеңде шоғырландырылған бюджетке салықтар мен төлемдер жиынтығы 55,1 млрд теңге түскен. С.Мұстафаев есепті кезеңде барлығы 41 кешенді және тақырыптық тексерулер нәтижесімен бюджетке 6,8 млрд теңге көлемінде қосымша салықтар мен төлемдер есептелгенін жеткізді. Оның ішінде салықтар мен төлемдер сомасы 4,9 млрд теңге болса, өсімізділдер сомасы 1,9 млрд теңгені құрап отыр. Бүгінгі күнге дейін бюджетке өндірілгені 653 мың теңге, ал қалған сомалардың төлену мерзімдері белгіленген.

Брифингте 2015 жылдың 1-тоқсанында барлығы 95 лицензия беріліп, бюджетке 16,4 млн теңге лицензиялық алым түскені туралы мәлімет берілді. Бұл 2014 жылмен салыстырғанда 69

лицензия артық түскенін көрсетеді. Салық кодексіне енген өзгеріске сәйкес, алкоголь өнімін сатушыларға жыл сайын лицензиялық алым төлеу жүктелген. Нәтижесінде, ағымдағы жылдың басынан 149,1 млн теңге лицензиялық алым төленді. Қазіргі таңда лицензиясы бола тұра жылдық лицензиялық алым төлемеген 30 төлеуші анықталып отыр. Оның ішінде аудандар бойынша – 11, қала бойынша 19 төлеуші бар. Бұл жөнінде тиісті жұмыстар жүргізілуде. Наурыз айында алкоголь өнімдерін сақтау және сату заңдылықтарына жүргізілген тексеру нәтижесімен 117 тексеру актісі жасақталып, 4828 шөлмек алкоголь өнімдері тәркіленді. Оның ішінде лицензиясыз сатқаны үшін – 72, ілесе құжатсыз сатқаны үшін – 41, күмәнді есептік бақылау маркасы үшін 4 акті жасақталған.

Департаменттің Экономикалық тергеу қызметі экономикалық және қаржылық қылмыстар мен құқық бұзушыларды ашу мен тергеу, болдырмау, алдын алу бойынша жұмыстарды ұдайы жүргізіп келеді. Биылғы жылдың бірінші тоқсанында экономика саласында 68 қылмыстық іс қозғалып, тергеу амалдары жүргізілуде. 11 қылмыстық іс сотқа жолданып, мемлекетке келтірілген 360 млн теңге залал өндірілді. 558,5 мың теңгенің мүлкі тәркіленген. Желел іздестіру нәтижесінде жалған кәсіпкерліктің 12 фактісі анықталып отыр. Департамент басшысы бүгінгі күні мұнай экспорты төмендегенмен, бұрын ескерілмеген салық көздері есебінен бюджетке түсетін салық көлемін кемітпеу бағытында нәтижелі жұмыстар жүріп жатқанын мәлімдеді.

Ы.ТӘЖІҮЛЫ.

БІЗ ЖАРҚЫН БОЛАШАҚ
БЕЙБІТШІЛІК ПЕН ҚАУІПСІЗДІК
ТҰРАҚТЫЛЫҚ ПЕН КЕЛІСІМ
БАРША ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРДЫҢ САУЛЫҒЫ МЕН
ЕРТЕҢГІ КҮНГЕ СЕНІМДІЛІГІ ҮШІН

ДАУЫС БЕРЕМІЗ!

Қазақстан Республикасының Президентігіне кандидат Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың сайлау қорының қаражатынан төленді. Тапсырыс беруші: Ақсатып А.В.

● ӨНЕР

ЖЕРГІЛІКТІ ТЕАТР ҰЖЫМЫ ҰЛЫБРИТАНИЯДА ӨНЕР КӨРСЕТЕДІ

Алпыс жылдық тарихы бар облыстық Н.Бекежанов атындағы қазақ музыкалық драма театры Лондон сахнасында өнер көрсетеді. Бұған дейін Түркия мен Ресейде болып, қазақ өнерін алыс-жақын шет елдерге паш етіп, көрермендер көзіайымына айналған өнер ұжымын бұл жолы Британ Парламенті Лордтар Палатасының өкілі баронесса Алисон Мари Сати арнайы шақырып отыр. Ұлыбритания мемлекетіндегі қазақ өнері мен мәдениетінің күндері фестивалі аясында өтетін шараға Сыр театры жазушы, драматург Дулат Исабековтің «Ескі үйдегі екі кездесу» қойылымын ұсынбақ.

– Бұл пьеса алғаш «Транзиттік жолаушы» атауымен дүниеге келген болатын. Біз оны «Ескі үйдегі екі кездесу» деп алып отырмыз. Естеріңізде болса, өткен жылдың қыркүйек айында аталмыш спектакль Астана қаласында өткен Тілдер фестивалінде үш тілде сахналанды. Қазақ тілінде ұсынған біздің ұжымның өнері сол кезде жергілікті халықтың көңілінен ғана шығып қоймай, баронесса Алисон Сати мен Лондондағы Ш.Айтматов Академиясының басшысы, профессор Рахима Абдулмәжитов тарапынан да жоғары бағаланып, сол жерде Британ еліне шақырту алдық. Ұжым үшін бұл күтпеген жаңалық болды. Өрине, қуаныштымыз, қазақ өнерін ағылшын жұртына таныту біздің ғана емес қазақ елінің өнердегі жетістігі деп білемін. Осы ретте сапарымызға қолдау көрсеткен облыс әкімі Қырымбек Елеуұлына

алғысымызды білдіреміз, – деді театрдың көркемдік жетекшісі Әмір-Темір Хусейн.

Қарапайым қазақ әйелі мен бейтаныс адамның ішкі драмасын беруді көздеген қойылымның басты арқауы – жалғыздық мәселесі. Спектакльдің желісінде бұрын қазақ жерінде тұрып, Саха еліне көшіп кеткен Айтөренің жолаушылап жүріп, өзінің тұрған ескі үйіне келуі, ондағы Зейнеппен кездесуі, бір-бірін жете танымайтын ескеудің мұңдарын, сырларын қас-қабақтарынан түсініп, бауыр басыу суреттеледі. Сондай-ақ, спектакльде адамгершілік пен ізеттілік, қос жанның жан дүниелерін қалтқысыз түсінсуі секілді рухани бірліктердің үндесуі ерекше сипатқа ие болған.

Басты рөлдегі Зейнепті – Серпер Жастар Одағы сыйлығының лауреаты Қарлығаш Айтжанова сомдайтын болса, Айтөренің рөлін – Ұғым Баймаханов, Зейнептің баласы Ертайды Арай Көшімбаев ойнайтын болады. Ал елестің бейнесін Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері Үмүтүлсім Бегімова сомдайды.

Жалпы, небәрі төрт кейіпкер арқылы қазақтың тыныс-тіршілігін көрсететін бұл спектакль 25-сәуір күні Англия сахнасында қойылып, ағылшындықтардың ерекше ықыласына бөленеді деген сенім бар. Ең бастысы, театр артистері Сыр елінің ғана емес, бүкіл қазақ елінің өнерін әлемдік деңгейде дәріптейтін болады. Олай болса, театр ұжымына тек сәттілік тілейміз.

Мейрамгүл ДАУЫЛБАЙҚЫЗЫ.

● КӨКТЕМ ТЫНЫСЫ

СЕРІКТЕСТІКТІҢ СЕНІМДІ ҚАДАМЫ

Биылғы көктемнің жаймашуақ күндерін ұтымды пайдалануға тырысқан Сырдария ауданының диқандары ерте бастан дала қосына шықты. Әсіресе бұл істе ауданның «Шаған Жер» серіктестігін ерекше бөле-жара айтуға тұрарлық.

Негізі серіктестік биыл 5133 гектар ауыл шаруашылығы дақылдарын егуді межелеп отыр. Осы егілетін егістің 3075 гектарын күріш, 90 гектарын жаздық бидай, 161 гектарын мақсары, 323 гектарын жаңа жоңышқа, 1471 гектарын ескі жоңышқа және 10 гектарын картоп дақылға құрайды. Серіктестік кешегі сәуір айының оныншы жұлдызына

дейін осы егілетін дақылдардың тұқымдарын толықтай себу дәрежесіне жеткізіп, дайындап қойған. Өрі егіске қажетті минералды қосына шықты. Әсіресе бұл істе ауданның «Шаған Жер» серіктестігін ерекше бөле-жара айтуға тұрарлық.

Серіктестік бүгінгі күнге дейін өзі межелеген 90 гектар жаздық бидай мен 323 гектар жаңа жоңышқаны және 161 гектар мақсарыны толықтай егіп болды. Мұнан бөлек ол 1474 гектар ескі жоңышқаны толық агротехникалық талаптарға сай тырмалап, күтімге алды. Осылайша көктемнің әрбір күні жылға азық екенін жақсы сезіне білген серіктестік диқандары күнделікті тірлікке қарқын қоса түсуде.

Айғали ҚАРАБАЛАЕВ.

Сыр бойы

газетіне 2015 жылдың екінші жартыжылдығына жазылу жүріп жатыр

Басылымның алты айға жазылу бағасы: жекелер үшін – 2750, мекемелер үшін – 3750, редакциядан тікелей жаздырып алатындар үшін – 2500 теңге. Газетке жазылу «Қазпошта» АҚ филиалында жүргізіледі.

Бейсенбі, 23 сәуір, 2015 жыл

2

ҚОҒАМ

СБ
www.syrboyi.kz

САЙЛАУ – 2015

БІЗДІҢ ТАҢДАУ — ТҰРАҚТЫЛЫҚ

Кеше Қазақстан Республикасы Президенттігіне кандидат Нұрсұлтан Назарбаевтың Республикалық қоғамдық штабының мүшелері Стенпогор қаласының тұрғындарымен кездесті. Делегация құрамында Н.Ә.Назарбаевтың Республикалық қоғамдық штабының басшысы Мұхтар Құл-Мұхаммед, «Ақ жол» демократиялық партиясының төрағасы Азат Перуашев, Қазақстан Қарулы Күштерінің ардагерлері қауымдастығының төрағасы Бақытжан Ертаев, ҚР Парламенті Сенаты мен Мәжілісінің депутаттары, сондай-ақ белгілі мемлекет және қоғам қайраткерлері бар.

РҚШ мүшелерінің қала активімен кездесуі барысында «Sareco» БК» ЖШС металлургия зауытының жұмысшысы Асылбек Қаржаубаев Қазақстанның барлық еңбеккерлері Нұрсұлтан Назарбаевқа дауыс береді деп мәлімдеді. «90-жылдары Стенпогорда қаншалықты қиын болғанын барлығымыз да білеміз: кәсіпорындар тоқтап тұрды, жұмыссыздықтың кесірінен көптеген адамдар қаладан кетуге мәжбүр болды. Алайда біздің Қошбасшымыз Нұрсұлтан Әбішұлының арқасында қаланың екінші тынысы ашылды. ҮИИД бағдарламасы бойынша 5 кәсіпорын құрылды, біздің тауарлар шетелге шығарыла бастады, сату көлемі артты. Мен жұмысшы адам ретінде айтарым, осындай алпауыт мүмкіндіктері бар елді өндірістен хабары бар, қарапайым халықтың қажеттіліктерін билетін нағыз кәсіби тұлға басқаруы керек. Біздің Президент осындай адам!» - деді А.Қаржаубаев.

«Жас Отаның» Стенпогор қалалық филиалының жетекшісі Никита Карандашовтың айтуынша, қала жастары Нұрсұлтан Назарбаевты үлгі тұтады. «Нұрсұлтан Әбішұлы өміріне барлығына өз еңбегімен қол жеткізді. Біз оның бағылдығына, ерік-жігеріне, мақсаттылығына қайран қаламыз. Ол кезде бүгінде бізде бар мүмкіндіктер болған жоқ. Қазақстан жастары бақытты. Біз табысты әрі гүлденген мемлекетте өмір сүріп жатырмыз! Бізде әлемің үздік университеттерінде білім алып, жеңілдікпен баспаңа алуға, ең тиімді жұмыс шарттарын таңдауға мүмкіндігіміз бар! Менің қошбасшым – біздің Елбасы», - деді Н.Карандашов.

«Биомедпрепарат» кәсіпорнындағы кездесуде қас ғалым Ринат Ханнанов Президентке «Болашақ» бағдарламасы үшін ризашылығын білдірді.

«Нұрсұлтан Әбішұлының арқасында қарапайым отбасынан шыққан маған және көптеген мыңдаған жас қазақстандықтар үшін «Болашақ» Президентік бағдарламасы бойынша әлемнің жетекші университеттерінің бірінде білім алудың бірегей мүмкіндігі туы. Мен М.В.Ломоносов атындағы ММУ-ді бітірдім және өзіме көрсетілген сенім үшін үлкен жауапкершілікті сезінемін. Сондықтан оқуды бітіргеннен кейін жұмыс тауып, менің білім алуыма берілген қаржыны есептеп қайтаруға күш салдым. Мен еңбек жолымды еліміздің бірегей ұжымдарының бірінде бастау бақытына ие болдым. Біз отандық иммундық модельдеу препараттарын жасаумен айналысмыз. Ол біздің денсаулық сақтау саласы үшін өте қажет, Қазақстанда мұндай зерттеулер жүргізуге Елбасы қамтамасыз еткен елдің экономикалық гүлденуі арқасында қол жеткізілді», - деп атап көрсетті Ринат Ханнанов.

Ақмола облысы тұрғындарымен кездесуі барысында РҚШ мүшелері сондай-ақ бүкіл Қазақстанда белгілі «Родина» агрофирмасының ұжымында болды.

«Мен көп жылдардан бері сауыншы болып еңбек етіп келемін, балалар өсіріп, оларға білім беріп жатырмын. Біздің ауылмызды дамып келеді, жастар ауылдан кетіп жатқан жоқ, үлкендердің тәжірибесін үйреніп, ауылды көтеруде. Біздің өмірімізде болып жатқан үлкен жетістіктерді көріп, өзіміз де сезініп отырмыз. Әлеуметтік бағдарламалар ойлағандай жүзеге асырылды, жаңа жұмыс орындары ашылды, бүл яғни, халықтың өмір сүру сапасы жақсарып, қоғамда тұрақтылық сақталып отыр деген сөз», - деп атап өтті «Есіл Агро» ЖШС директоры Асылбек Ісмағамбетов облыс активімен кездесу барысында.

Қоқшетау қалалық ауруханасының кардиология бөлімшесінің меңгерушісі Сергей Зиборов 26 сәуір күні өз және отбасы мүшелері Елбасына дауыс беретінін айтты.

«Ұлтыңа, дініне, тіліне қарамастан өзгерістермен терексіз тен дәрежеде өмір сүруге болатын мемлекетте тұру – үлкен бақыт. Қазақстанды бейбітшілік пен келісім орынағп, бірдігі жарасқан халқы бар әлемнің бірегей еліне айналығаны үшін Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа деген алғысым шексіз», - деп атап өтті С.Зиборов.

«Кәсіпкерлер, орта тап – бұл әр мемлекеттің тірегі. Біздің мақтан тұтатын, бағалайтын дүниесіміз бар. Сондықтан алдағы сайлауда Нұрсұлтан Назарбаевтың жеңіске жетуі бизнестің әрі қарай дамуына кепіл болмақ», - деп атап өтті «Қоқшетау минералды сулары» АҚ директорлар кеңесінің төрағасы Асқар Әлішев.

«Өз жерінің патриоты ретінде, біздің Қазақстан ұлы және тең мүмкіндіктер елі екенін айтқым келеді! Бұған менің тағдырым дәлел: мен ғылыми дәрежеге ие болдым, ғылыммен айналысамын, «2014 жылдың үздік дәрігері» атағын алдым. Мен өз тағдырымды барша қазақстандықтар секілді Нұрсұлтан Назарбаевпен тығыз байланыстырамын. Ол – менің қошбасшым, ол – біздің ортақ қошбасшымыз. Ол – бүкіл Қазақстан халқына қошбасшы бола білген адам!» - деп атап өтті өз сөзінде Ақмола облыстық ауруханасының неврология бөлімінің меңгерушісі Мақпәріш Мартазанов.

Нұрсұлтан Назарбаев басшылық ететін еліміздің тәуелсіздік жылдарындағы табыстарын саямалай келе, Ақмолалықтар Елбасымен ертегі күніне сенімді екендерін мәлімдеді. Сондықтан халық президентті сайлауда Қазақстанның бейбітшілік, бірлік және ел гүлденуінің символы болып саналатын Елбасы үшін дауыс береді.

ХАЛЫҚТЫ ҚОЛДАУ ҚАНАТТАНДЫРАДЫ

Сейсенбі күні Қазақстан Республикасы Президенттігіне кандидат Нұрсұлтан Назарбаевтың Республикалық қоғамдық штабының мүшелері Ақмола облысының тұрғындарымен кездесті.

Сапар барысында РҚШ мүшелері «Қоқшетау» мәдениет сарайында, облыстық қан техникалық институтында болды.

«Мен ауыл шаруашылығындағы кәсіпкер ретінде Президентке бизнеске үнемі қолдау көрсетіп жүргені үшін алғыс айтықм келеді. 2001 жылы біз жеті адам болып бастағанбыз, қазір бізде 500-ге жуық адам жұмыс істейді. Бұл бес жүзге жуық отбасында тұрқты табыс көзі бар дегенді білдіреді. Бүгінде мемлекеттік қолдау шеңберінде «ҚазАгроКаржы», «Даму» қоры арқылы және «Бизнестің жол картасы» арқылы 5 пайыздық несиелер, 7 пайыздық субсидиялар берілді. Көптеген жылдар бойы біз Елбасымыздың орасан зор қолдауын сезініп келеміз», - деп атап өтті «Есіл Агро» ЖШС директоры Асылбек Ісмағамбетов облыс активімен кездесу барысында.

Қоқшетау қалалық ауруханасының кардиология бөлімшесінің меңгерушісі Сергей Зиборов 26 сәуір күні өз және отбасы мүшелері Елбасына дауыс беретінін айтты.

«Ұлтыңа, дініне, тіліне қарамастан өзгерістермен терексіз тен дәрежеде өмір сүруге болатын мемлекетте тұру – үлкен бақыт. Қазақстанды бейбітшілік пен келісім орынағп, бірдігі жарасқан халқы бар әлемнің бірегей еліне айналығаны үшін Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа деген алғысым шексіз», - деп атап өтті С.Зиборов.

«Кәсіпкерлер, орта тап – бұл әр мемлекеттің тірегі. Біздің мақтан тұтатын, бағалайтын дүниесіміз бар. Сондықтан алдағы сайлауда Нұрсұлтан Назарбаевтың жеңіске жетуі бизнестің әрі қарай дамуына кепіл болмақ», - деп атап өтті «Қоқшетау минералды сулары» АҚ директорлар кеңесінің төрағасы Асқар Әлішев.

«Өз жерінің патриоты ретінде, біздің Қазақстан ұлы және тең мүмкіндіктер елі екенін айтқым келеді! Бұған менің тағдырым дәлел: мен ғылыми дәрежеге ие болдым, ғылыммен айналысамын, «2014 жылдың үздік дәрігері» атағын алдым. Мен өз тағдырымды барша қазақстандықтар секілді Нұрсұлтан Назарбаевпен тығыз байланыстырамын. Ол – менің қошбасшым, ол – біздің ортақ қошбасшымыз. Ол – бүкіл Қазақстан халқына қошбасшы бола білген адам!» - деп атап өтті өз сөзінде Ақмола облыстық ауруханасының неврология бөлімінің меңгерушісі Мақпәріш Мартазанов.

Нұрсұлтан Назарбаев басшылық ететін еліміздің тәуелсіздік жылдарындағы табыстарын саямалай келе, Ақмолалықтар Елбасымен ертегі күніне сенімді екендерін мәлімдеді. Сондықтан халық президентті сайлауда Қазақстанның бейбітшілік, бірлік және ел гүлденуінің символы болып саналатын Елбасы үшін дауыс береді.

ЕШКІМ ШЕТ ҚАЛМАУЫ КЕРЕК

Егемен еліміздің өміріндегі ең маңызды саяси науқан – Қазақстан Республикасы Президентінің кезектен тыс сайлауына санаулы күн қалды. Қоғам назарын аударып отырған бұл сайлау еліміздің экономикасы мен әлеуметтік дамуын баяндай етуге бастайтын нық қадам деп ойлаймын. Сондықтан Сыр бойы жұртшылығын 26 сәуір күні болатын сайлауға біріксіздік белсенді түрде қатысуға шақырамын.

Бүгінде көпшілты Қазақстан – әлеуметтік-экономикалық тұрақты даму жолын таңдаған әрі бейбітшілікті ұстаным еткен ел. Сондықтан біздің мемлекетімізді әлемнің көптеген елі танып, қарышты қадамдары мен тегеурінді бастамаларына қолдау білдіріп келеді. Тәуелсіздігімізді алған ширек ғасыр ішінде еліміз өзіндік жолмен қалыптасып қана қоймай, сыртқы және ішкі әлемде біршама жетістіктерге жетті, талай илгі істерді тындырды. Қазіргі таңда экономикасы даму ырағынан жанылмаған, әлеуметтік ахуалы екпінді елде жүзден астам ұлттың өкілдері өзара тату тіршілік етіп, ортақ Отанымызды нығайту үшін әр салада бірлесіп еңбек етіп жүрсе – бұл

еліміздегі жарасымдылықтың, ынтымақтастықтың көрінісі. Ұлтқа бөлінбей, сенім мен тіл мәселесінде түсіністікпен бір шаңырақ астында жарасымды өмір сүрудің қазақстандық үлгісі бүгінде шет мемлекеттер сүйісіне қараған өнегеге айналды. Әлемнің мызғымастай алпауыт мемлекеттерін теңселткен қаржылық, экономикалық дағдарыс заманында таршылық көрмей, өсіп-өркендеп жатқан жайымыз бар. Көршілермен достық қарым-қатынаста мазмұнды байланыс орнатып, алыс-жақын мемлекеттермен де сауда-экономикалық тұрғыда тең құқылы келісім-шарттар жасасып, алға басқан Қазақстанның болашағына сенеміз және сол жақсы күндердің қызығын барлық ұлттардың ұрпағы бірлесіп көреді деп ойлаймын. Олай болса, алдағы Президент сайлауына қатысу әрқайсысымыздың азаматтық міндетіміз. Ал сайлауға қатысып, таңдау жасау – өмірлік мұраттармен шендесетін маңызды мәселе. Сондықтан сайлауда дауыс беруден ешкім шет қалмауы тиіс.

Алмагүл ЖИДЕБАЕВА,
“Кедентранссервис” АҚ Қызылорда филиалының инспекторы.

БЕЙБІТШІЛІК ҚҰСЫ, БИІК ҰШ!

Кеше Қазақстан Коммунистік халық партиясынан Қазақстан Республикасы Президенттігіне кандидат Т.Сыздықов пен жас коммунистер тобы қызыл ленталармен әсемделген көгершіндерді аспанға ұшырды. Олардың ұшуы дүниежүзіндегі бейбітшілікті, тұрақтылық пен өркендеуді, сондай-ақ, коммунистік идеялардың жаңа биіктерге көтерілуін сипаттайды.

Акция қатысушылары алдында сөз сөйлеген Т.Сыздықов бүгінгі күні бейбітшілік пен өркендеу идеяларын алға тартуда жастарға түсінікті және айқын рәміздердің қажет екенін жеткізді.

– Осы көгершіндердің ұшуы астарында тек айқын және түсінікті рәміздер мен мақсаттар біздің жастардың қашықтардан отуін және жаңа көмектерге жетуді білдіретін идея жатыр. Бейбітшілік құсы деп танылған көгершін, дүниежүзінің барлық жеріндегі ұрпақтардың өкілдеріне түсінікті интернационалдық рәміз болып табылады, – деп ол.

Қызыл ленталар аспанға жөбіріген сәтте, партияның жас өкілдері атынан В.Смирнов баяндама жасады.

Ұшып бара жатқан құстарды бақылай отырып, шараның қатысушылары оларға қызыл жалау-шарлармен бұлғап, Интернационал гимнін орындады.

КЕЗДЕСУ НӘТИЖЕЛЕРІ ТАЛҚЫЛАНДЫ

Қазақстан Коммунистік халық партиясы атынан ҚР Президенттігіне үміткер Тұрғын Сыздықов Астана қаласындағы республикалық сайлауалды штабында сенімді тұлғалар және насихатшыларымен кездесті.

Үміткер Т.Сыздықов Астана қаласында республикалық сайлауалды штабының мүшелерімен кездесіп, үгіт-насихат науқанының барысы мен аймақтардағы сайлаушылармен кездесу нәтижелерін талқылап, жалпы атқарылған жұмысқа қанағаттанып отырғандығын жеткізді.

Т.Сыздықовтың пайымынша, оның ККХП атынан Президенттікке кандидат ретінде сайлау науқанына қатысуы халықтың назарын батыс мәдениетінің жағымсыз тұстарына аударуға мүмкіндік берді.

Өз кезегінде кандидаттың сайлауалды штабының жетекшісі Айқын Қоңыров: кандидаттың қолдау үгіт-насихат қампаниасының жоспары толық іске асырылып жатқанын айтып өтті.

ШТАБТАР ЖҰМЫСЫ ЖҮЙЕЛІ ЖҮРУДЕ

ККХП атынан Президенттікке кандидаттың Оңтүстік Қазақстан облысы бойынша сайлауалды штабы үгіт-насихат жұмысының нәтижелері жөнінде баяндады.

Обком жетекшісі Н.Қадырқұлов, қазіргі уақытта интернационализм, төзімділік пен шыдамдылықтың, ізгілік пен адамгершіліктің маңызы күнінен күнге артып келе жатқандығын алға тартты. Осы құндылықтар барлық мемлекеттердің өркендеуінің негізі болып табылады.

Ақтау қаласында ҚР Президенттігіне кандидат Т.Сыздықовтың аймақтық сайлауалды штабы жұмыстың алдын ала қорытындысын жасады.

«Аймақтық сайлауалды штабы Т.Сыздықовты қолдауға бағытталған бірқатар шаралар өткізді», - деді Маңғыстау облысы бойынша партия комитетінің жетекшісі Р.Махамбетова. ***

Қазақстан Коммунистік халық партиясынан ҚР Президенттігіне кандидат Т.Сыздықов аймақтық сайлауалды штабтары жетекшілерімен скайп-конференция өткізді. Кіріспе сөзінде Т.Сыздықов үгіт-насихат науқаны жоғары дәрежеде жария және тең мүмкіндіктер жағдайында өткізіліп отырғанын жеткізді. Науқан барысында кандидаттың үгіт-насихат пойызы сегіз аймаққа барып, сайлаушылармен 60-тан астам кездесу өткізілді.

– Көп уақытты халықтар арасындағы өзара түсіністік пен ортақ өркендеу мен бейбітшілік үшін барлық халықтардың өзара әрекеттестікке тартылу қажеттігі туралы дискуссияларға жұмсадық, - деді жиналғандарға Тұрғын Ысқақұлы.

Содан кейін, облыстық комитет жетекшілері жұмыс нәтижелері жөнінде баяндады. Батыс Қазақстан облысы бойынша сайлауалды штабының жетекшісі С.Жарылғасымов, насихатшылардың 18 елді мекенді аралап, сайлаушылармен кездесу барысында кандидаттың бағдарламасы туралы баяндағанын жеткізді.

Атырауда да жұмыс өз жалғасын табуда. Атырау облысы бойынша сайлауалды штабының жетекшісі Е.Даулетқазиев баяндағандай аймақта жүргізіліп отырған жұмыс жемісті.

– Ақтөбелік сайлауалды штабта 5 сенімді тұлға және 20 обком белсендісі, бүкіл облыс бойынша 120 насихаттаушы қызмет етіп келеді, - деді Ж.Молдашев.

Маңғыстау облыстық сайлауалды штабы Ақтау қаласынан басқа үш елді мекенде – Шетте, Форт Шевченко, Мұнайын қалаларында кездесулер өткізген.

Қызылорда және Жамбыл облыстық сайлауалды штабтары да белсенді қимыл танытуда. Олар облыс тұрғындары және еңбек ұжымдарымен 100-ден астам кездесу өткізді.

Республикалық штаб жетекшісі А.Қоңыров елде 16 облыстық және 1 республикалық сайлауалды штабы қызмет етіп отырғанын, кандидаттың 100-ге жуық сенімді тұлғасының тіркелгенін, үгіт-насихат жұмысында 15 000-нан астам белсенділер мен насихаттаушылар тартылғанын баяндады.

Басшылар мен электронды бұқаралық ақпарат құралдарында, теледидарға кандидат пен аймақты сайлауалды штабтарының қызметі туралы мынанан астам ақпарат жарияланды. Бүкіл республикада, облыс орталықтарындағы, аудандар мен ауылдардағы жарнамалық орындарда 600 000 сайлауалды плакаты ілінген. Әрбір облыс орталығында 80 билборд орнатылған.

ҰЛТТЫҚ БОЛМЫС ҰЛЫҚТАЛЫП КЕЛЕДІ

Сайлауда дауыс беру арқылы әркім елдің саяси-экономикалық, мәдени дамуына үлес қосады. Оның дәлелі бәріміздің көз алдымызда. Өз басым руханият саласының өкілі ретінде осындай игіліктер қатарындағы “Мәдени мұра” бағдарламасын бөле-жара айтар едім. Соның нәтижесінде әлемдегі түрлі кітапханалар мен мұрағаттардан маңызы зор жадгерлер табылып, қазақ жеріне жеткізілді. Сондай-ақ “Қазақстан-2050”, “Мәңгілік ел” стратегиялары жүзеге асырылуда.

Кезектен тыс Президенттік сайлау елдің болашағы мен тыныштығын, экономикалық-әлеуметтік дамуын қамтамасыз етуге бағытталған. Халыққа қажеті тыныштық пен бірлік, молшылық пен баянды болашақ. Ел Тәуелсіздігінің алғашқы жылдарындағы жұмыссыздық пен берекесіздікті, әр саладағы кері кетушілік пен ысырапшылықты көзімен көріп, жүрегімен түйсінген көпшілік ол

күндердің келмеске кеткеніне шүкірлік етеді. Қазіргі Қазақстан өзінің тұрақты бағыт-бағдары, қойнауы тұнған байлығы бар, береке-бірлігі жарасқан сан ұлт өкілдері тұратын құт мекенге айналды. Талай қиындықты бастан өткерген адамдар бойында төзімділік, болған іске болат-тай беріктілік қасиеттері қалыптаса бастады. Енді соған орай ұлттық қадір-қасиетімізді, салт-дәстүрімізді, әдет-ғұрпымызды өз қалпында қоғам өміріне дендеп ендірісек, ғаламдық экономикалық дағдарысқа қарсы тұрар күшке не болар едік. Ол үшін бәріміздің бір туын астына топталып, бір бағытта нық қадам басуымыз керек. Яғни, Президент сайлауына біріксідей қатысып, нақты таңдау жасағанымыз, өзгелерді соған жетелей білгеніміз абзал.

Бағдат КӘРІБОЗҰЛЫ,
ҚМУ жанындағы “Қорқыттану және өлке тарихы” ғылыми-зерттеу институтының директоры, филология ғылымдарының докторы, профессор.

АДАМЗАТТЫ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АХУАЛ АЛАҢДАТУЫ ТИІС

Қазақстан Республикасы Президенттігіне кандидат Әбілғазы Құсайынов Шығыс Қазақстан облысының жұртшылығымен кездесті. Кездесу кезінде ҚР Президенттігіне кандидат сайлауалды бағдарламасының негізгі бағыттарымен таныстырды.

– Атмосфераның, топырақтың, әлем мұхиттарының ұзақ уақыттан бері әрі үздіксіз ластануына қарап, экологиялық ахуал әлемдегі нөмір бірінші проблема деуге болады, - деп атап өтті Ә.Құсайынов.

Кандидат мәлімдегендей, көлік құралдары мен өнеркәсіптік кәсіпорындар оттегін көп мөлшерде пайдаланып, адамдар оны қалпына келтіруге асығар емес, тіпті қалдықтарды тазартуға күш салып отырған жоқ.

Жыл сайын атмосфераға 1250 млн тонна көміртек қышқылы, 170 млн тоннаға дейін күкіртті ангидрид, 20 млн тонна азот тотығы, сонымен қатар күкіртті сутегі, күкіртті көміртек және басқа да химиялық зиянды заттар тасталады. Тұрғын үйлер мен тұрмыстық кәсіпорындар тұрмыстық және өзге де коқыстар шығарады. Табиғи ортада қағаз кемінде – 10, консервілі ыдыстар – 90, темекі тұқылы – 100, полистилен пакеттер – 200, пластмасса – 500, шыны – 1000 жылда іріп-шірлп.

Жылу энергетикасы атмосфераға зиянды заттар шығарып, ол сонынан топыраққа қонады. Ауыл және орман шаруашылығында пайдаланылатын улы химикаттар топырақ пен қоршаған ортаны қоса улайды. Көлік құралдарының қозғалтқыштары жұмыс істеп тұрғанда да зиянды заттар бөлініп, топыраққа қонады да өсімдіктерге сіңеді.

Мұның бәрі топырақтың құнарын жойып, қайта қалпына келуге кедергі жасайды. Ал мұнай өнімдері, нитраттар, фосфаттар, гербицидтер мен тұрмыстық коқыс әлем мұхиттарын ластап жатыр.

2000 жылдан бері әлем мұхиттарының қышқылдық деңгейі 10 есеге артып, маржан рифтерінің 19%-ы Жер бетінен жойылып кетті.

Адамзаттың табиғатқа қарсы қатыгез тұрмыс-тіршілігі Жер шарының экожүйесіне үлкен қауіп төндірде. Мұндай қарым-қатынасты өзгертетін кез жетті.

Құсайыновтың пікірінше, жоғарыда айтылған фактілерге, әсіресе адам мен табиғат арасындағы байланысқа қарап, адамдар табиғат аясын, оның ішінде өзі өмір сүріп жатқан қоршаған ортаны құртып жатыр деген ой түйоге болады.

Сондықтан біз бүгінде экологияны өз үйіміз жайлы ғылым ретінде түсініп, сезінуіміз қажет. Қоғамдық тәртіптің табиғаттың даму заңдылықтарына қайшы келмейтіндей жаңа үлгісін қалыптастыру керек. Экологиялық білім мен тәрбие қоғамның жүйелі негізіне айналуы тиіс.

«Біз экология туралы білімді, қауіпсіз әрі экологиялық тазар ортада өмір сүру қабилдарын, табиғат пен адамзатты қоршаған айнала туралы білімді қоғам санасына сіңіре білуіміз керек.

Экология мен табиғатты қорғау жұмыстарында азаматтық белсенділікті дамыту маңызды. Әр адам сау табиғат пен қолайлы қоршаған орта ғана адамзат өмірі мен болашағының кепілі бола алатынын сезінуі қажет», - деді кандидаттың республикалық сайлауалды штабының жетекшісі Р.Жоламан.

Оның айтуынша, экологиялық түйткілдерді сезіне отырып, экономиканы экологиялық тиімді жағдайда дамыту маңызды.

«Қауіпті өндіріспен айналысатын барлық ұйымдар өз жұмысшыларының, нысандары мен қоршаған ортаның қауіпсіздігіне жауапты.

Қандай әлеуметтік қайшылықтар туындамасын, табиғатпен үйлесімді өмір сүру әрбір адамның басты міндетіне айналуы тиіс», - деді Әбілғазы Құсайынов.

Мына мәселеге назар аудармасқа болмайды. Жер бетінде халық санымен салыстырғанда, энергия тұтыну – 3 есеге, минералдық ресурстарды игеру 2 есеге артып отыр. Тау-кен өнеркәсібі жыл сайын адам басына шаққанда 40 тоннадан аса өнім өндіреді. Көмір өндіру кезінде жыл сайын 1 млрд шаршы метрге жуық қажетсіз тау жыныстары қопарылады.

50 жылда ғаламшардағы өсімдіктер мен жануарлар түрлері үш есеге кеміген. Еуропаның өзінде олардың 17 мың түрі жойылып кетті. Жалпы, Жер шарында жыл сайын жан-жануарлардың 30 мыңға жуық түрі жойылады. Жерорта теңізіндегі флора мен фауна үш есеге азайды. Соңғы 45 жылда жабайы аңдар мен өсімдіктер саны 25-30%-ға кеміді. Жыл сайын адам баласы жануарлардың 1%-н жойып отыр.

Осындай қанағатсыз әрекетінің кесірі айналып келгенде адамның өзіне үлкен соққы болып тиюде. Сондай-ақ әлем мұхиттарына, климатқа, жануарлар мен өсімдік әлеміне үлкен қауіп төндірді. Кандидаттың айтуынша, қазірдің өзінде қоршаған ортаның пайдалы экологиялық қасиеттері үлкен өзгеріске ұшырап, әлемдік қауымдастықтың тұтастығы мен өркеніеттің дамуына қауіп төндіріп тұр.

«Адам табиғат пен өзін құтқару үшін не істеу қажеттігін қазірден ойластырғаны дұрыс. Әсіресе, жойылып кетуге жақын тұрған жануарлар мен өсімдіктерді қорғау керек деп есептеймін. Олардың азаюына себеп болып отырған азық-түліктен бас тарту қажет. Осы орайда экологиялық білімді кеңейтіп, дамыту маңызды. Бүгінде экологияны өз үйіміз туралы ғылым ретінде қабылдап, сезінуіміз керек. Яғни, биосфера, оның даму ерекшелігі мен бұл процестегі адамның ролін жақ

Шағын әулетте екі Ыбырай болды.
Біріміз «етікші Ыбырай»,
мен «кеппенші Ыбырай» атаңым.
Етікшінің тұқымы білім, өнер қуы.
Оның ұлы Қасымбек інімгізе білім қонды.
Жасынан қызметке арастасты.
Ыбырай ЖАҚАЕВ.

Тілімізге үйіріліп отырған тақырып бұған дейін айтылып та жүр, жазылып та жүр. Демегіміз – Сыр өңіріндегі жас ұрпаққа политехникалық білім берудің бұрын-соңды шежіре-тарихы жазыла қойса, сол қозғалысты жеңілдетуші белсенділер қатарынан осы өңірде есімі Мәшһүр Қасымбек Ыбыраевтың тындырымы тірлігін тұшына оқуға болар еді. Бүгінгі көзін көрген шәкірттері бірінші ол кісінің ұстаздық ісін мектен етеді.

ҰСТАЗДАРДЫҢ ҰСТАЗЫ

Жа, әңгімені төтесінен бастап өрбітейік. 1952-1953 оқу жылдарында Сырдария ауданындағы «Коммунизм» (қазіргі қаладағы №43 Кеңес Одағының батыры Ж.Махамбетов атындағы орта мектеп) жетіжылдық мектебі директорының орынбасары болып бетінің жартысын көзілдірік жапқан, самай шашы ағарған, дембелше келген ақсары өңді егде кісі келді.

Ол кісінің келуімен мектепке бұрын бізге бейтаныс жаналықтар ене келді. Мәселен, есімізге қалғаны – сабақ арасында, үзілістерде өтетін жиналыстарда Олақтағы, әлемдегі жаналықтар, оқыс оқиғалар, әсіресе бейбітшілік, социалистік елдердегі тыныс-тіршілік жайлы қызықты оқиғаларға әлгі кісі шолу жасап, мазмұнды мәлімет айтып беруді әдетке айналдырды. Келе-келе өзге мұғалімдер де осы әдісті өрбітіп, әр үзілісте әрқайсысы әр тақырыпты қозғайтын болды. Келе-келе бұл бастаманы жеке сыныптарда да жалғастырыптын болды. Сол тұста сол оқу орнында білім алған азаматтар әліге дейін сөз етіп отырады бұл тәсілдің естен кетпес сәттерінен. Бір жайтты еске ала отырайық – сол К.Ыбыраев енгізген жаналықтың арқасында облыс ауыл шаруашылығы мен мәдениет саласындағы, қадірлік ауыс-түйістерді кезінде естіп, біліп отыратын болдық. Мұның өзі шәкірттер қауымының жаналыққа деген құштарлығын ойтып, өрісін кеңейтіп отырушы еді.

Аталған ағайдың мектебімізге ұстаз болып келуіне орай оқушыларға политехникалық білім берудің заманғы талабына сай ерекшеліктері мен артықшылықтары әр ұстаздың сабақ түсіндірудегі, оқуды күнделікті пайдалы еңбекпен ұштастырудың маңызы мен пайдасы нақты мысал, көрнекі құралдар көмегі арқылы насихаттала бастады. Әсіресе Қасымбек ағайдың өзі өткізген әңгіме-қосымшасы оқушылар қауымының еңбекке, сабырша мамандық алуға деген қызығушылық туғызып еді.

Айтпақшы, Қасымбек ағайдың қаламы құтты болып, аулымызға, мектебімізге ерекше қуаныш ала келді. 1954-1955 оқу жылында ол осы мектепке директор болып тағайындалды да, оқу орны орта мектеп деген ресми дәреже алды. Сөйтіп басшысы жаңа, жандан орта мектеп деген атақ алған оқу орны шәкірттеріне политехникалық білім беруді нысана етіп, талаптың тұлпарына құрық салды.

Алдыңмен колхоз басшыларымен келісіп, суға ұрымтал, тыр жерден 25 гектар оқу-тәжірибелік участок алып, оған сірлемдік жүктері етуге талап қылды. Сөйтіп жүгерілік астар егеленген соң оқушылардың арасынан арнаулы зверо жасқасталды. Оларға білікті ұстаз Тотай Тұрлығұлов жетекшілік ететін болып белгіленді. Ол да ауылда туып, диктаншылықпен көз ашқан, әрі шаруашылық басқарған текті адамның баласы еді. Шәкірттерін ұйыстырып, оқудан тыс дала жұмысына құлышына кірісті. Ал, мектеп директоры Қасымбек Ыбыраев осы тұста тағы да өзінің білім, білігін, бай тәжірибесі мен жоғары орындар алдындағы абырой-беделін тиімді пайдаланды. Су жолдарын тәртіп бойынша ретке келтіріп, қажетті тыйаңқыштар алуудың да жолын тапты. Алдыңмен МТС басшыларымен де тіл табысып, олар қажетті кезінде техника бөліп, қажетін өтеп тұратын болды... Сөйтіп келесі көктемде «Коммунизм» (ол кезде осылай аталатын) мектебі оқушыларынан жасқасталған өндірістік бригада ұжымы «жүгері жорығына» аттанып, Жер-Анаға дән сеппі. Алтын күз оқушы дикандарға мол өнім сыйлады. Ауыл іргесіндегі сүт фермасының (50 сауын сиыры болатын) жем-шөп қоймасына 8 айға жететін сүрлем қорын құйып берді. Оқушы дикандар еңбегі жоғары бағаланып, бригаданың 4 мүшесі мен бір ұстаз Москвадағы бүкілодақтық халық шаруашылығы жетістіктері көрмесіне қатысып қайтты.

Туған жерінде «Ұстаздардың ұстазы» атанған қазіргі кейіпкеріміз Қасымбек Ыбыраевтың адам тәрбиесі жөніндегі шәкірттері мақтан етіп жүретін қызметкерінің бір парасы осындай.

Жа, осы жерде аздап шегініс жасап, ұстаз жөніндегі баянымызды толықтыра отырайық. Қасекен ұстаздық (тарихшы-педагог) мамандықты Ұлы Отан соғысына дейін игерген. Өуелі Одақтық геологиялық институтқа түсіп, тұрмыс тауқыметі шалғайға жабысып оқуға мұрша бермеген. Дегенмен білімге құмар жан ақыры жоғары білімді Алматыдағы Абай атындағы педагогикалық институттан алып шыққан... Ұлы майданның капитан шенінде жепіспен оралған Қасекенді «Ұстаздардың ұстазы» атандыраған аса құрметті еңбек жолы басталды. Басты-бастысына ғана айтар болсақ, облыстық партия комитеті ғылым және оқу орындары бөлімінің меңгерушісі, облыстық атқару комитеті төрағасының орынбасары және Қызылорда пединститутында проректор қызметтерін атқарды. Бұған КПСС орталық комитетінің қаулысына сай отызмыңдықтар

қатарында Сырдария ауданының екі колхозына басшылық еткенін қосыңыз. Шаруашылықтан оралған соң ұстаздық кәсібіне қайта келіп, еңбек демалысына шыққанша қаладағы С.Сейфуллин атындағы орта мектеп ұжымына басшылық етті.

...Енді ұлағатты ұстаздың мақтауға да, мақтануға татырлық ғұмырынамасының ерлікке толы екінші бетін ашайық.

Жеңіс және кеңес Армиясы күндері Қасекенді құттықтап барып, шәкірттік парызымызды орындау дәстүрлі әдетіміз еді. Әр барған сайын майдандағы жорық жолдары туралы әсерлі оқиғаларды қызықты да әсерлі етіп әңгімелеп беретін. Тыңдаушыларға әр оқиғаның өткен сәтін, уақытын, болған жерін, мезгіліне дейін жанылыспай баяндап беруші еді. Егде тартқан, елуді еңсерген адамның жадының мықтылығына, зеректігіне таңғалушы едік. Ұқытылық деп осыны айт соғыста жүріп өткен майдан жолдарын түгелдей картаға түсіріп, әр айқас болған жерлерді ерекше таңбамен белгілеп қойған. Әр таңба тұсына келгенде тыңдаушысың бір қорқытып, бір қызықтыратын оқиғалы әңгіме шертеді. Міне, оның майдандағы жүріп өткен жолдары... Боллогорд (Сталинград), Гостев, Одесса, Николаев, Николаев, Мелитополь, Таганрог, Бобруйское, Баранович, Пружаниа, Варшава... қалаларын жау тырнағаннан

ажыратып алу жолындағы қантөгіс қырғынның белортасында әлденеше рет жаракат алды. Бұған омырауын оққа тосқан Сталинград майданында алған «сыбағасын» қосыңыз...

Майдан даласындағы алғашқы арпалыстан бір көрініс ...1942 жылдың көктемі. Сталинградты азат еткен 13 мың әскер он-түстік майданға бет алды. Астрахан түбінде жаудың атты әскерімен бетпе-бет ұрыс басталды. Айқас ұзаққа созылды. Екі жақта да адам шығыны көп болды. Дегенмен аттыларды жаюу жауынгерлер жусатын салды. Бір жарым тәулік ішінде немістің үлкен бекінісі бұзылып, кеңес жауынгерлері қалмақ АССР жерін фашистерден азат етті.

Таганрог түбіндегі айқаста тағы бір көріністі елестетейік. Екі жарым сағатқа созылған ұрыстан шаршаған солдаттар енді демала бастағаны осы еді. Тыныстанған жері биік дөңес болатын. Бұл жерден айнала жау бекінісі анық көрінетін. Кенеттен.

– Жолдас сержанп, тұрмыңыз, – деген өктем дауыс шықты.

– Бұл аға лейтенант Снездин. Қараңдап, немістердің төбесі көрінеді, бақылап, сосын баяндалың.

Қасекен дереу дүрбі салды. Бақса фронт бір жерге шоғырланып жатыр екен. Мотоциклге мінген немістер топ-топ болып келе жатыр. Танк те көрінеді. көбі бастарына қызыл орнамал байлап алған. Сол күні сегіз-шіні наұрыз болатын. Мұнысы бізді мазактағаны. Қасекенді ашу бұды.

– Көрсетемін, сендерге... мазактағанды, – деп Ыбыраев жау күшін барлап алды да полк командирі Пустовоген хабарласты. Командир жедел бұйрық берді:

– Олай болса... Жолдас Ыбыраев жедел-детіп мазак еткендерге закускалық бірнеше «кир» жіберіңіз.

Бұйрық орындалды. Іле төрт зеңбіректен немістер шоғырланған нүктеге бірнеше дүркін ауыр снарядтар зымырай жөнелді. Әп-сәтте жаудың 70 солдатқа окқа ұшып, бірнеше танксы мен ауыр жүк машиналары отқа оранып, күлі көкке ұшты. Осы жолғы қырағылығы мен ерлігі үшін Қасымбек Ыбыраев «Қызыл жұлдыз» орденімен марапатталып, әскери шені де өсті.

Бірде совхоздағы немістердің үстінен түскен қызыл әскерлерді намыс қысып, түнделіп шабуылға көшті. Совхозды қоршауынан азат етуге бекінді. Қасымбек қарауындағы артиллеристерді түгел жинады да жау күшін сарптау үшін барлаушылар бөлді. Өз күштерін де сарптап, командалық пункті қойлаулы жерге орналастырды. Сосын фашистер тыныстап, тойлап жатқан нүктелерге артиллериядан снарядты жаудырды әкеп. «Жеңістерін» тойлап жатқан жаудың басына ақырамаан орнады. Бар-жоғы бір жарым сағатта совхоз жері жаудан азат болды. Жүздеген жау жер жастанды. Қасымбек бастаған жауынгерлер тағы да жоғары награда алды.

Іа, біздің әңгімемізге кейіпкер болған Қасымбек Ыбыраевтың ғұмырынамасы ерлікке толы аңыз адам. Оны Сыр өңірінің халқы екі майданның ер деп біледі. Расында солай. Шәкірт тәрбиеледі, ерлігіне «Еңбек Қызыл Ту» ордені бастаған марапаттары, майдандағы «Қызыл жұлдыз» бастап тұрған 17 наградлары мен әскери капитан шені айғақ.

Қаскасы, Қасекен екі дүниесі абат адам. Артында шпалпы қолды әрістер атанған Мира мен еке жолын құып облыстық атқару комитеті төрағасының орынбасары сияқты биік лауазымды қызмет атқарған, қазіргі белгілі кәсіпкер Асылбек секілді, т.б. ұл-қыздары, ондаған немере, шөбелері, іні, қарындастары бар. Елі, халқы, шәкірттері марқұмның аруағын әрқес ұлықтап отырады. Майдангер ұстаздың тоқсан жылдық, ғасырлық мерейтойлары өзгелерге тәлім боларлық деңгейде аталып өтті. Артында бар оңалар деген осы!

Өткен ЖАҢПАРХАН,
Қазыбек БОТАЕВ.
Қызылорда.

Ұлы Отан соғысының төрткүл әлемді жалмап жанған өрті өшкеніне 70 жыл уақыт өтсе де, жүрекке түскен жаракат жазылар емес. Сойқан соғысты халық ұмыта алмайды. Өйткені, соғыс қасіреті барлық отбасын шарпыды. Қан майдандаң от кешкендердің қатарында жерлесіміз Қани Медетбаев та болды. Жеңіс көктемін Берлинде қарсы алған майдангер тағы екі жыл әскери қызметте болды.

ЖЕҢІС КӨКТЕМІНІҢ КУӘГЕРІ

Қазалы ауданына қарасты №3 ауылда шаруа отбасында дүниеге келген Қ.Медетбаев соғыс өрті тұтанғанға Қазалы қаласындағы ауыл шаруашылығы техникумында оқып жүрген еді. Бұл елдегі ер-азаматтардың бәрі-жаппай Отан қорғауға аттанып жатқан қиын-қыстау кез. Ол 1942 жылдың 1 қаңтары күні әскер шақырылып, Қызылордадан Отан қорғауға алынды. Бағыт – Батыс емес, оңтүстік еді. Осы тұста еліміздің жүрегі Мәскеу мен оның түбіндегі қалаларды дұшпанның қорғау үшін қанды шайқастар жүріп жатқан-ды. Алайда бұларды Ташкентке әкеп, әуелі бір айлық дайындықтан өткізеді.

Соғыстың алғашқы күндерінен бастап байтақ Отанымыздың барлық жерінде әскери құрамалар мен бөлімдер құрылды. Өзбекстанда жасақталған атқыштар полкі 1942 жылдың ақпанында Батысқа жол тартты. Өрмйде жас жігіттерді Мәскеу түбінде жүріп жатқан алапат ұрысқа әкеп салды. Олнм менөміраралықасқан қатерлі күндерді бастан кешкен жас жауынгер алғаш рет қандай шайқасқа куә болды. Кейін Смоленскнің жаудан тазартудағы ұрысты басынан кешірді. Осы тұста қатарында мыңдаған қазақстандықтар болған кеңес жауынгерлері Ұлы Отан соғысының алғашқы күндерінен бастап барлық майдандарда фашистік басқыншыларға қарсы қиян-кескі шайқастар жүргізгенін айта кенекіміз жөн. Мысалы, соғыс жылдары Орта Азия елдерінен өзге елімізде 12 атқыштар және 4 атты әскер дивизиясы, 7 атқыштар бригадасы және 50-ге жуық жеке полктер мен батальондар жасақталып, майдан даласына аттандырылған. Әсіресе,

өзгіден азат ету шайқастарының ортасында жүріп, жеңіс мерекесін Берлинде қарсы алды.

Сол сұраныл соғыста шығын да аз болмады. Командирге қарағанда солдат шығыны анағұрлым көп болатыны белгілі. Бзвдтағы солдаттар бірнеше қайта жанарды, солармен жүрген қатардағы жауынгер Қ.Медетбаев тағырдың жан-жауы шығар, 1947 жылы елге дін аман оралды. Отан алдындағы парызын өтеп келген жауынгер бейбіт өмірде арнайы форма киіп, тағы әскери жұмыс атқарыпты. Бұл кезде соғыстан қайтқан ауыр техникаларды Орта Азия мен Қазақстанға темір жол арқылы тасымайда жүріп жатты. Яғни, бұл осы өңірлердегі әскери оқутерді жабықтау кезеңі болатын. Қазалы әскерлендірілген күзет мекемесіне жұмысқа орналасқан майдангер осындай күрделі жұмыстың басына қасында жүрді. Сол тұста станциядан тәулігіне 80-90-ға дейін ауыр жүк поездары өтетін. Бұл соларды түпкілікті орнына жеткізілуіне

әскерленген кондуктор есебінде тікелей жауапты еді. Күні-түні жүріп, Ақтөбенің Шалқары мен Түркістан аралығын жол қылды. Тіпті осы жауапты жұмыста жүріп жаракат та алды. Екі тілде сауатты, алғыр маман аталған мекеме басшысынан 5 мәрте Алғыс хат, бірнеше мәрте бағалы сыйлықтар алып, абыроймен еңбек етті.

Қ.Медетбаев Берлин қаласын жаудан тазартудағы ерлігі үшін «Берлинді алғаны үшін», 1954 жылы, бейбіт заманда «Ерлігі үшін» медальдарымен, ал 1969 жылы «Жеңістің 20 жылдығы» және «КСРО Қарулы күштеріне 50 жыл» медальдарымен марапатталған.

Елге оралысымен шаңырақ көтерген майдангер жұбайы Орынбасар екеуі отбасында 5 ұл және 5 қыз тәрбиелеп өсірді. Бүгінгі таңда олардың ұл-қыздары сімізділі түскө-пір-түсірілде абыройлы, аямайы еңбек етіп жүр. Ал, осы әулеттен тараған ұрпақтан 23 немере мен 21 шөбере бар. Олар майдангер атасы мен бағыр әжесін мақтанып етеді.

Ширек ғасырға жуық Қазалы әскерлендірілген күзет мекемесінде қызмет істеген Қ.Медетбаев соғыстан алған жаракаты, яғни II топтағы мүгедектігіне байланысты 1971 жылы зейнеткерлікке шықты. Үш жылдан кейін жұмыс бабында алған жаракаты асқынып, ауыр науқастан қайтыс болады. Отанымызды жаудан қорғап, сұм соғысты Берлинде аяқтаған ардагер атының ұрпақтары жеңіс көктемін жыл сайын асыға күтеді.

— Екем соғыста көрген қиындықтары туралы айтқан емес. Өзі атадан үш ағайынды болатын: Нұржамал, Молдағали және Қани. Молдағали әкеміз соғысқа аттанып, Жеңісті Берлинде қарсы алған майдангер. Кейін Польшада, Алматыда әскери қызметте болған. Елге 1955 жылы оралып, апасы мен інісі Қанимен табыслады. Соғыс ардагері, запастағы майор М.Медетбаев 1981 жылы қайтыс болды. Бауырлар өмірлерінің соңына дейін аудан орталығында бірде тұрды. Қазір олардың ұл-кисілерін, немере-шөберелері сол кісілердің атына жазылып, елге қызмет етуде. Бүгінде ардагер әкелерімізін көзін көрген замандас-тұастары сиреп барады. Жеңіс күні жас ұрпақ ерлікке бас иіп, қан майданда от кешкен батырларға тағым етеді, – дейді майдангердің кенже ұлы Әділбай Медетбаев.

Дәуржан ЕЛУБАЕВ.

“ҚЫЗЫЛ ЖҰЛДЫЗДЫ” ЖАУЫНГЕР

Ұлы Отан соғысы кезінде елімізден көптеген азаматтар ел үшін, жер үшін оқ пен оттың ортасына аттанды. Деректерге сүйенсек, біздің облысымыздан майданға 150 мыңнан астам адам аттанған болса, соның 30 мыңы елге оралмаған екен. Олардың өшпес ерлігі, батырлығы, қанмен келген жеңіс туының жебіреуіне үлкен үлес қосқан, омырауларын оққа тосеген майдангер бабаларымыз жайлы қанша айтып толғанса та, қанша жырласа та артық болмас. Үлкен ерлік негерлері алдында біздер, олардың ұрпақтары зор құрметпен басымызды неміз.

Алла келе жатқан Ұлы Жеңістің 70 жылдығы қарсаңында Отан үшін от кешкен өзіміз майдангер атам Жаһангер Жаңғазы Молдабергұлы жайлы жауды перзенттік борышым деп білемін.

Атам Жаһангер Жаңғазы 1920 жылы Арал топырағында дүниеге келген. 1937 жылы Арал қаласындағы ФЗУ-да оқып, өз қатарларының алды болып жүрді. 1939 жылы Кеме жөндеу зауытына жұмысқа кіреді. Адамзат тарихына зұлмат ауырлық ала келген Ұлы Отан соғысы басталғанда төссе темір үзетін 21 жастағы жігіт болатын. Жалындаған жастығын майдан даласына алмастырған ерлердің арасында Жаңғазы атам да жүрді. 1942 жылдың наурыз айынан 1945 жылдың желтоқсанына дейін екінші гвардиялық артиллерия дивизиясының зениттік ретінде жау екінінше тойтарыс берген. Сталинград, Белоруссия майдандарында ерлік көрсетіп, Варшава, Берлин қалаларын азат етуге қатысып, жеңіс туын жау елінде желбіреткен жауынгер еді. Майдан даласындағы кезекті бір ауыр шайқаста жау оғы жүзге тұсына қалаып, ауыр жаракат алған.

Соғыс аяқталып, елде бейбіт уақыт орнағанда, 1946 жылы туған жерге оралады. Елге келіп, Одаққа мәлім болған Арал кеме жөндеу зауытына қайта орналасып, осыған дейін сол зауыттың білікті электрігі болып абыройлы жұмыс жасаған атам ауданның дамуына, энергетика саласының өркендеуіне өз үлесін қосқан жан.

Отанға адал қызмет етіп, майданда көрсеткен асқан ерлігі үшін «Қызыл жұлдыз» ордені, «Варшаваны азат ету үшін», «Берлинді азат ету үшін», «Ұлы Отан соғысында Германиямен жеңіс үшін», «Еңбек ардагері», тағы басқа бірнеше медальдары және төбесілдерімен марапатталды.

1981 жылдың 61-де кенеттен дүние салған Жаңғазы атам қажырлы да, қайратты Алтын әжем екеуі 5 ұл-қыз тәрбиелеп өсірген. Бүгінгі күнге мұелі ағамыздың төртінші баласы болып қалған Жаңғазының ұрпағы 16 немере, 19 шөбере өсіп-өніп, егемен еліміздің өркендеуіне өз үлестерін қосуда. Атамыздың өмір жолы, жасаған ерліктері ұрпақтары үшін әрдайым үлгі, әрі мақтаныш.

Имат ҚУАНЫШЕВ.
Қызылорда қаласы.

ЖАЙСАҢ ЖАНДАРМЕН ЖҮЗДЕСКЕН

Халқымыздың тарихында талай сұраныл күндер, қиын кезеңдер өткен. Кенестік билік орнағаннан бастап ел ішінде қуғын-сүргін, ашаршылық, жауларды жаба тоқу секілді сұрқия саясат жүзеге асып жатты. Жер-жердегі ауқатты адамдардың бар мал-мүлкін тартып алып, өкіметке өткізудің арты ашаршылыққа ұласты. Одан кейінгі жылдарда майдан даласында қас дұшпанға қарсы қару көтеріп, елдің тыныштығы үшін аямайы шайқасқа түсті. Менің атам Әшірбек Смайыловтың жастық шағы осы бір ауыр кезеңге түспа-түс келген екен.

Атамның әкесі Смайыл баласының есепке жүйіріктігін байқап, жағдайдың қиындығына қарамастан сауат ашып, білім алуына жағдай жасайды. Есепшінің бірнеше курсып бітірген атамыз өз саласының нағыз маманына айналады.

Сөйтіп жандан құрылған колхозда есепші қызметін атқарып жүргенде, Қырғызстанға жұмыс шақырылады. Арнайы шақыртумен барған ол қырғыз елінде бес-алты жыл қызмет жасайды. Айыр қалпақтарында бауыр баслап кеткен соншалық ағамыз Дөмеуіл қырғыздың халық әндерін нақшылына салып керемет орындаған. Қайтып келген соң атамыз Шіелі ауданындағы бірнеше ауылда бухгалтер болып

жұмыс істейді. Әшірбек атамыз болмысынан аз сөйлеп, көп жұмыс істейтін, көңілді, өз ісіне аса жауапкершіліктен қарайтын, білші әрі білікті маман болған. Қызылорданың Қазақстан астанасы болған жылдары қазақ зиялыларының көпшілігі Сыр бойына келіп, қызмет етеді. Солардың бірі – Сәкен Сейфуллин. Бірде ел ардақтысы Иманжүсіп туған жерге ат басын бұрады. Елге келді ат-қоліктің қат заманы. Елге келген азаматты құрметтеп қуту біздің атамызға жүктеліпті. Өйткені сол кезде ат арба мен пәусекке біздің атамыз Әшірбекте болса керек. Иманжүсіп, Сөкендерді пәусексізмен күтіп алып, елді аралатып, туған жердің тамаша табиғатында әңгіме-дүкен құрып, батасын алған көрінеді. Бұл туралы Иманжүсіп туралы естелістер жинағында айтылады.

Қазіргі ауылға есімі берілген қоғам қайраткері Шеген Қодаманов сол кездегі Тұрғыев облысының атқару комитетінің хатшылығынан, министрлікке ауысқан тұсында «билікке қарсы» деп танылып, қамауға алынады. Сұрқия саясаттың кесірінен қуғындалған Шегеннің отбасы бас сауғалап, Тартогайға жетеді. Сол жерді папалап жүргенде, отағасынан «сендерді елге жеткізетін бірден-бір

адам – Әшірбек» деген хат келеді. Біреулер арқылы жеткен аманат хабарды естіген Әшірбек арнайы ат арба жіберіп, Қодамановтың бала-шағасын ағайынның ортасына алдырып, оларға қамқорлық көрсеткен. Елге қайтқан соң да Шеген мен Әшірбектің достығы құдалыққа ұласып, біздің ағамыз Әшірбек атамыз 1952 жылы ауыр науқасқа шалдығады. Дәрігер мамандарын тапшы тұсында атамызды ағайындары Ташкентке апарып, емші-молдаларға көрсеткен. Көп ұзамай қатарлы іскен көз жұмды. Бір қауым елді асырап отырған атамыздың қазасы отбасына ғана емес, ауыл-аймаққа

Ұлы Отан соғысы Қазақстан халқының есінде ауыр қасіретті жылдар ретінде қалды. Ашаршылықта қиналғанға демеу, жүдеу-жадағанға көмек берген Әшірбек атамыз соғыс басталысымен қан майданға аттанады. Алғашында барлау қызметінде, одан кейін К.К.Рокоссовский басқарған кавалерия корпусында болып, жаумен шайқасты. Сол шайқаста ауыр жараланып, госпитальға түсіп, 1942 жылы елге қайтты.

Елге оралған соң, қайтадан бухгалтерлік қызметіне кірісіп, шамамен 1943-1944 жылдары өзі жинаған 100 мың сом қаржыны майданға көмек ретінде жіберген. Сол кездегі есепшілер Әшірбек атамыз жөнелткен қаржыны түні бойы санап, қапқа салған екен. Көп уақыт өтпей-ақ Сталиннен алғыс хат келіп, қаржыны тапқ жасауға аударғанын мәлімдеген.

Соғыстан кейінгі жылдары ел ішінде түрлі қатерлі ісік ауруларының енді шығып жатқан шағы. Әшірбек атамсыз 1952 жылы ауыр науқасқа шалдығады. Дәрігер мамандарын тапшы тұсында атамызды ағайындары Ташкентке апарып, емші-молдаларға көрсеткен. Көп ұзамай қатарлы іскен көз жұмды. Бір қауым елді асырап отырған атамыздың қазасы отбасына ғана емес, ауыл-аймаққа

ауыр тиген көрінеді. Қырқы күн бойы жолдасын жоқтаған ауылы жау Дөмеуілдің зарлы үнімен басын ауыт түсіпін түрген екен.

Әшірбек атамның соңында қалған Құлшар, Шайтмағанбет, Құлшар, Қалмағанбет талай қиындықпен жетілгендерін айтады. Жеті жасында әкелен айырылған Шайтмағанбет әкесі кеткен соң, қожылық зардабы

